

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College affiliated to University of Calcutta)

B.A./B.Sc. SIXTH SEMESTER EXAMINATION, JULY 2021

THIRD YEAR [BATCH 2018-21]

SANSKRIT (HONOURS)

Date : 13/07/2021

Time : 11.00 am - 3.00 pm

Paper : IX

Full Marks : 100

Group - A

1. यथेच्छं प्रश्नद्वयं समाधेयम्। [2×10]
 - क) किं तावत् सामान्यम्? सामान्यं कतिविधम्? सामान्यस्वीकारे युक्तिं प्रदर्श्य सामान्यस्वरूपम् उपस्थापयत। (1+1+3+5)
 - ख) को भवति समवायः? समवायाङ्गीकारे का युक्तिः? तर्कसंग्रहानुसारं समवायस्वरूपं लिखत। (1+3+6)
 - ग) तर्कसंग्रहानुसारं विभागपुरःसरं कारणलक्षणं व्याख्याय अन्यथासिद्धिस्वरूपं स्फुटीकुरुत। (4+2+4)
 - घ) असिद्धहेत्वाभासानां स्वरूपं सोदाहरणं सविस्तरं स्फुटीकरणीयम्। (10)
 - ङ) विरुद्धसव्यभिचारहेत्वाभासयोः स्वरूपं सोदाहरणं वैशद्येन समुस्थापनीयम्। (2.5+7.5)
2. यथेच्छं द्वयस्य उत्तरं देयम्। [2×10]
 - i) संक्षिप्तटीकाद्वयं रचनीयम्। (2×5)
 - क) आत्मा।
 - ख) शब्दः।
 - ग) पञ्चावयवाः।
 - घ) हेतोः पञ्च रूपाणि।
 - ii) यथेच्छं द्वयोः पार्थक्यं लेख्यम्। (2×5)
 - क) अत्यन्ताभावान्योन्याभावयोः।
 - ख) वैदिकलौकिकवाक्ययोः।
 - ग) बाधितसत्प्रतिपक्षयोः।
 - घ) सपक्षविपक्षयोः।
 - iii) समुद्धृतसन्दर्भद्वयस्य सप्रसङ्गं व्याख्या कार्या। (2×5)
 - क) इन्द्रियार्थसन्निकर्षजन्यं ज्ञानं प्रत्यक्षम्।
 - ख) शक्तं पदम्।

ग) लिङ्गं त्रिविधम् ।

घ) स्वार्थानुमितिपरार्थानुमित्योर्लिङ्गपरामर्श एव करणम् ।

iv) अधोदत्तस्थलेषु सद्धेतुरस्ति न वेति यथायुक्ति परीक्षणीयम् ।

(2×5)

क) हीरकमयपर्वतो वह्निमान् धूमात् ।

ख) पर्वतो वह्निमान् प्रमेयत्वात् ।

ग) पर्वतो वह्निमान् धूमात् ।

घ) पर्वतो धूमवान् वह्नेः ।

Group - B

6. यथेच्छमेकं समाधेहि ।

[1×10]

क) अव्ययीभावसमासमाश्रित्य लघुनिबन्धः लेख्यः।

ख) द्वन्द्वसमासे पूर्वनिपातमाश्रित्य प्रबन्धः विरचनीयः।

ग) सुपां सुपा इत्यादिकारिका प्रपूर्य व्याख्येया।

7. यथेच्छं सुत्रद्वयं व्याख्यात ।

[2×4]

क) उपपदमतिङ्

ख) चार्थे द्वन्द्वः

ग) शेषो बहुव्रीहिः

घ) द्वितीया श्रितातीतपतितगतात्यस्तप्राप्तापन्नैः

8. अधोद्धृतासु एका फक्किा व्याख्येया।

[1×5]

क) योगविभागस्येष्टसिद्ध्यर्थत्वात्कतिपयतिङन्तोत्तरपदोऽयं समासः।

ख) तत्र ईश्वरं गुरुञ्च भजस्व इति समुच्चये भिक्षामट गां चानय इत्यन्वाचये च न समासोऽसामर्थ्यात्

ग) तस्मात् लक्षणप्रतिपदोक्तयोः प्रतिपदोक्तस्य इति परिभाषा नेह प्रवर्तते, समानाधिकरणग्रहणसामर्थ्यात्।

9. अधोलिखितेषु विषयेषु एकमाश्रित्य टीका लेख्या।

[1×5]

क) समासान्ताः

ख) उपसर्जनम्

ग) पुङ्गवद्भावः

10. पदत्रयस्य यथाकामं सिद्धिः कार्या।

[3×4]

क) अधिगोपम्

ख) पाणिपादम्

ग) वीरपुरुषकः

घ) देवपूजकः

ङ) स्तोकान्मुक्तः

11. यथेच्छमेकस्य प्रश्नस्योत्तरं विधेयम्।

[1×10]

क) का भाषा? किं भाषाविज्ञानम्? इन्दोयुरोपीयभाषावंशस्य परिचयः प्रदेयः।

ख) इन्दोयुरोपीयभाषाया ध्वनीनां भारतीयार्यभाषायां परिणामः प्रदर्शनीयः।

ग) भारतीयार्यभाषायाः भाषावैज्ञानिकदृष्ट्या वैशिष्ट्यमुल्लेख्यम्।

12. यथेच्छमेकं विषयमवलम्ब्य टीका लेख्या।

[2×5]

क) ग्रीमध्वनिसूत्रम्

ख) ग्रास्मान्ध्वनिसूत्रम्

ग) कोलित्स्ध्वनिसूत्रम्

घ) भारतीयार्यभाषायां मूर्धन्यीभवनम्

_____ × _____